

LISTY PROTESTACYJNE Z POLSKI I ZAGRANICY PRZECIWKO LIKWIDACJI ETNOLOGII JAKO SAMODZIELNEJ DYSCYPLINY NAUKOWEJ

ul. Umultowska 89 D, 61-614 Poznań, Collegium Historicum UAM

Poznań, 24.10. 2018

Minister Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Warszawa, ul. Wspólna 1/3

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

całe polskie środowisko nauk etnologicznych/antropologicznych reprezentowane przez **Komitet Nauk Etnologicznych PAN oraz Polskie Towarzystwo Ludoznawcze** wyraża stanowczy protest przeciwko likwidacji „etnologii” jako samodzielnej dyscypliny naukowej.

Stanowisko to wspierają także **wszystkie** działające na naszych uniwersytetach **instytuty i katedry „etnologii i antropologii kulturowej”** (tj. na UW, UJ, UAM, UŁ, UMK, UŚ, UW, UG), a także **Instytut Archeologii i Etnologii PAN**. Swą dezaprobatę względem nieoczekiwanego usunięcia „etnologii” z nowe listy zaakceptowanych dyscyplin wyraziły także rady naukowe oraz dyrektorzy instytutów etnologii i antropologii kulturowej na UAM i UJ kierując na ręce Pana Ministra oddzielne pisma w tej sprawie wraz z podzielanym przez nas merytorycznym uzasadnieniem.

Nasze stanowisko jest konsekwencją wprowadzenia nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin towarzyszącej tzw. Konstytucji dla Nauki, w której **etnologia została arbitralnie włączona do zespołu „nauk o kulturze i religii”** i w ten sposób zniknęła jako samodzielna dyscyplina. W tym sztucznym zespole nauk etnologia połączona została z kulturoznawstwem i religioznawstwem, a więc z dyscyplinami, których specyfika badawcza, narzędzia interpretacyjne oraz pola zainteresowań są z gruntu odmienne od naszej dyscypliny.

Pragniemy zwrócić uwagę na fakt, że jednym z **istotnych punktów odniesienia nowej polskiej klasyfikacji nauk był system opracowany przez OECD**. W ramach tego międzynarodowego podziału dyscyplin **etnologia (wraz z antropologią) występuje jako autonomiczna dyscyplina badawcza zaliczona do obszaru nauk społecznych**. Jest to niekwestionowany dowód międzynarodowego uznania samodzielności i odrębności naszej dyscypliny (nazywanej w jednych krajach etnologią, a w innych antropologią). Tymczasem **nowa klasyfikacja MNiSW w drastyczny sposób odchodzi w tym punkcie od klasyfikacji OECD** i doprowadza do faktycznej likwidacji „etnologii”.

Ta administracyjna decyzja, niewiele mająca wspólnego z rzeczywistością, ugruntowaną w międzynarodowej tradycji i praktyce pozycją etnologii/antropologii w strukturze nauk, **została przyjęta przez nasze środowisko z wielkim wzburzeniem i zaniepokojeniem o dalszy rozwój etnologii**. Jednocześnie wzbudziła ona w nas **gorzkie reminiscencje związane z analogiczną likwidacją etnologii** (uznanej za naukę „burżuazyjną”) w **epoce stalinowskiej**, kiedy to nasza dyscyplina, w myśl marksistowskiej doktryny, została arbitralnie włączona w obręb „historii kultury materialnej”.

Tymczasem **etnologia/antropologia stanowi zarówno w Polsce, jak i na świecie jedną z podstawowych nauk społeczno-humanistycznych**, której współczesny profil uformowany został przez naszego wybitnego rodaka – Bronisława Malinowskiego. Etnologia, sięgająca swymi tradycjami XIX w., w latach II RP **obecna była na wszystkich polskich uniwersytetach już od 1919 r.**, gdyż uważana była za dyscyplinę szczególnie ważną dla umocnienia tożsamości narodowej oraz **ochrony kulturowego dziedzictwa naszego kraju**.

Współcześnie **etnologia polska zyskuje coraz większe uznanie na arenie międzynarodowej**, włączając się w ważne programy europejskie oraz podejmując własne, oryginalne badania na wszystkich kontynentach. Jednym z przejawów umacniającej się pozycji polskiej etnologii na tle światowym jest ostatnia **decyzja Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (IUAES) oraz Światowej Unii Antropologicznej (WAU)**, aby w **2019 r. zorganizować na uniwersytecie w Poznaniu kolejny światowy kongres (a pierwszy w Polsce) pod znaczącym hasłem „World Solidarities”**. Bardzo przykrym paradoksem będzie przebieg tej wielkiej międzynarodowej imprezy w kraju, w którym etnologia/antropologia – jako dyscyplina o niekwestionowanej pozycji na świecie – została właśnie usunięta z listy oficjalnych dyscyplin.

Uważamy, że **likwidacja „etnologii/antropologii” w Polsce jako samodzielnej dyscypliny naukowej znacznie utrudni dalszą współpracę międzynarodową** i z pewnością oddali nasze środowisko od głównego nurtu tej bardzo dynamicznie rozwijającej się na świecie nauki, która podejmuje dziś ważne problemy współczesnych przemian o charakterze globalnym (takie jak migracje, kontakty międzykulturowe, problemy mniejszości, transformacje społeczno-kulturowe itp.). Spowoduje to w rezultacie **efekt przeciwny do intencji stojących za wprowadzoną reformą**, której celem jest zmniejszanie dystansu między nauką krajową a światową czołówką, sprzyjanie wzrostowi jej kompatybilności z nauką europejską i globalną i tworzenie narzędzi do skutecznego przewycięzania dotychczasowych barier. W tak wyznaczonym kierunku

podążała dotychczas również polska etnologia/antropologia, jako dyscyplina dobrze rozpoznawalna i zwiększająca swój ciężar gatunkowy na arenie międzynarodowej.

Kierując się zatem uzasadnioną obawą o dalszy rozwój „etnologii/antropologii” i jej pozycję międzynarodową **zwracamy się do Pana Ministra**, wyposażeni w silny mandat całego środowiska polskich etnologów i antropologów, **ze stanowczym postulatem, umieszczenia etnologii i antropologii w nowo przyjętej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych jako samodzielnej dyscypliny naukowej.** Taka nowelizacja będzie z jednej strony legitymizowała specyfikę i pozycję naszej dyscypliny, usytuowanej na pograniczu nauk społecznych i humanistycznych, z drugiej **będzie bezpośrednio nawiązywać do klasyfikacji OECD, a więc do obecnie obowiązujących standardów międzynarodowych.**

Przewodniczący Komitetu Nauk Etnologicznych PAN

Aleksander Posern-Zieliński

Członek-korespondent PAN i PAU

Prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego

Prof. dr hab. Michał Buchowski

Stanowisko KNE i PTL popierają:

Dr hab. Maciej Ząbek prof. UW

**Dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii
Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego**

Dr hab. Anna Malewska-Szałygin

**Przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu
Etnologii i Antropologii Kulturowej
Uniwersytetu Warszawskiego**

Dr hab. Dorota Rancew-Sikora, prof. UG

**Przewodnicząca Zarządu Sekcji Antropologii
Społecznej Polskiego Towarzystwa
Socjologicznego**

UNIwersYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Historyczny
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej

Prof. dr hab. Michał Buchowski
Dyrektor
tel. +48 61 829 1375
e-mail: mbuch@amu.edu.pl

8 października 2018

Szanowny Pan
Jarosław Gowin
Wicepremier
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Hoża 20
00-528 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Przesyłam na Pana ręce stanowisko Rady kierowanego przeze mnie Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej. Dotyczy ono wykreślenia etnologii/antropologii z wykazu dyscyplin. Rada domaga się przywrócenia jej jako nauki, która istnieje na polskich uniwersytetach od 1910 roku, w Poznaniu od 1919 (była jedną z katedr „założycielskich”), uprawiana jest na całym świecie i znajduje się w wykazie OECD.

Ze swej strony dodam, że jest to i przykre, i niezrozumiałe, iż na liście jest wiele dyscyplin traktujących o różnych sprawach, w tym o Bogu i społeczeństwie, lecz nie ma nauki o Człowieku – antropologii właśnie!

Łączę wyrazy poważania,

ul. Umultowska 89 D, Collegium Historicum, 61-614 Poznań
tel. +48 61 829 13 76
etnolo@amu.edu.pl

etnologia.amu.edu.pl

UNIwersytet im. Adama MickiewiczA w POZnanIU

Wydział Historyczny

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej

Protest

Rady Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu w sprawie odmowy prawa do istnienia dyscypliny naukowej

ANTROPOLOGIA, ETNOLOGIA

Z oburzeniem przyjęliśmy do wiadomości Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych usuwające ze szkolnictwa wyższego i struktury nauki 'etnologię', dyscyplinę, za której twórcę powszechnie w świecie uznawany jest Bronisław Malinowski, i która nieprzerwanie uprawiana jest na polskich uniwersytetach od 1910 roku – najpierw na Uniwersytecie Lwowskim, a później, w niepodległej już Rzeczypospolitej, na Uniwersytecie Poznańskim, Jagiellońskim, Warszawskim i Wileńskim. Etnologia, przemianowana na pomocniczą wobec historii etnografię, przetrwała czasy stalinizmu, następnie stopniowo odradzała się, by w końcu, znów jako etnologia, a z czasem etnologia/antropologia kulturowa, ponownie stać się samodzielnym kierunkiem studiów i dyscypliną naukową (Rozporządzenie z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz. U. Nr 179, poz. 1065).

Obecnie etnologia i antropologia nauczana jest na ośmiu wiodących uniwersytetach (UAM, UW, UJ, UL, UW, UMK, UŚ, UG), z których trzy posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie. Jej likwidacja, poprzez włączenie do sztucznie stworzonej kategorii 'nauki o kulturze i religii', nie tylko wymazuje dyscyplinę i neguje tradycję i dorobek wielu pokoleń badaczek i badaczy, lecz jest również lekceważącą wobec kilkuset studentek i studentów, którzy wybrali ten kierunek studiów. Decyzja Ministerstwa dziwi szczególnie w czasach, w których powszechnie pisze się o antropologizacji nauk społecznych i humanistycznych. Wykreślenie etnologii z listy dyscyplin godzi także w międzynarodową współpracę naukową, podważając np. wiarygodność Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, zrzeszającego przeszło siedmiuset członków, które w sierpniu 2019 roku, wspólnie z naszym Instytutem, organizuje Kongres Światowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (IUAES), na który przybędą tysiące uczestników. Istnienie IUAES, założonej w 1934, a od 1948 roku afiliowanej przy UNESCO, jest dowodem na to, że dyscyplina antropologii i etnologii funkcjonuje na całym świecie. Jakiz jest powód, aby nie była uznawana tylko w Polsce?

W myśl deklaracji MNiSW nowa klasyfikacja wzorowana jest na liście OECD. Nie widzimy żadnej racjonalnej przyczyny, aby od niej odbiegać. Dlatego domagamy się umieszczenia 'antropologii, etnologii' jako odrębnej dyscypliny w dziedzinie nauk społecznych, bądź też zaklasyfikowania jej wraz z socjologią, jako 'socjologia i antropologia', jak ma to miejsce w wykazie OECD. Liczne argumenty przemawiające za tym rozwiązaniem zostały przedstawione w liście podpisanym przez kilkudziesięciu przedstawicieli środowiska antropologicznego przesłanym do Ministerstwa w ramach tzw. konsultacji społecznych w sierpniu br. List ten, wyrażający również nasze stanowisko, został niestety zignorowany i pozostał bez jakiegokolwiek odpowiedzi. Protest, apel i żądanie umieszczenia dyscypliny 'antropologia, etnologia' w dziedzinie nauk społecznych przyjęte zostały przez Radę Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu jednogłośnie.

W imieniu Rady Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,

Prof. dr hab. Michał Buchowski
Dyrektor Instytutu
tel. +48 61 829 1375
e-mail: mbuch@amu.edu.pl

Poznań, 8 października 2018 r.

ul. Umultowska 89 D, Collegium Historicum, 61-614 Poznań
tel. +48 61 829 13 76
etnolo@amu.edu.pl

etnologia.amu.edu.pl

Kraków 10.10.2018

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Szanowny Panie Ministrze,

Rada Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, po zapoznaniu się z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, zobligowała mnie do interwencji w sprawie niezrozumiałego braku Etnologii i Antropologii jako osobnej dyscypliny naukowej i umieszczenia jej w Dziedzinie Nauk Humanistycznych, w ramach nowej, nieznannej w świecie naukowym dyscyplinie „nauki o kulturze i religii”.

Trudno znaleźć merytoryczne uzasadnienie dla usunięcia z katalogu dyscyplin nauki, której instytucjonalna historia ma, już tylko w naszym kraju, ponad stu letnią historię (pierwsza Katedra Etnologii powstała w 1910 roku we Lwowie, zatem wcześniej niż wiele innych jednostek uniwersyteckich, które zyskały w obecnej klasyfikacji status dyscypliny), a na świecie, od USA, przez Wielką Brytanię, Francję, po Chiny, Indie, Brazylię itd., właściwie we wszystkich znaczących i pomniejszych uniwersytetach świata istnieją jednostki etnologiczne/antropologiczne, a etnologia/antropologia jako samodzielna dyscyplina obecna jest w strukturach wielu instytucji i towarzystw naukowych (w PAU istnieje Komisja Etnograficzna i Komisja Antropologiczna, w PAN Komitet Nauk Etnologicznych, a etnologodzy/antropologodzy są członkami takich towarzystw jak International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES), European Association of Social Anthropologists, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore i in., które w nazwach mają antropologię/etnologię).

Etnologia/antropologia jako nauka empiryczna, uważana jest zarazem za swoistą filozofię empiryczną, co jest wskazaniem na jej heurystyczną rozległość równą niemal filozofii, jednak w odróżnieniu od niej – na jej empiryczność. Mając za zakres przedmiotowy całość ludzkich sposobów życia i porządków nadawanych rzeczywistości, zróżnicowanych w skali globalnej (etnicznie, typologicznie), jest najbardziej rozległą dyscypliną wiedzy o człowieku. Nic dziwnego zatem, że w największej mierze integruje i dostarcza teorii, metod i wiedzy dla licznych dziedzin humanistyki i nauk społecznych. W niej również należy szukać korzeni wielu z nich, np. religioznawstwa, kulturoznawstwa, studiów regionalnych, międzykulturowych, folklorystyki, etnolingwistyki, etnomuzykologii itd.

Wśród najważniejszych myślicieli naszych czasów, którzy w największym stopniu ukształtowali nauki społeczne i humanistykę znajdują się tacy antropologodzy/etnologodzy jak Bronisław Malinowski czy Claude Levi-Strauss. Ten pierwszy, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, uważany jest ponadto za ojca założyciela nowoczesnej antropologii.

To z wiedzy etnologów korzystano konsultując po II wojnie światowej „uniwersalność” „Powszechnej deklaracji praw człowieka”, a etnologia w Polsce (jak w innych krajach), pełniła od początku zadania narodowe i państwowe. Nasze obecnie prowadzone badania

Wydział Historyczny

Instytut Etnologii
i Antropologii Kulturowej

ul. Gołębia 9

PL 31-007 Kraków

tel. +48 12 663 15 32

fax +48 12 663 15 31

etnologia@uj.edu.pl

www.etnologia.uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Historyczny

Instytut Etnologii
i Antropologii Kulturowej

m.in. nad imigracją i imigrantami (dotyczy to również realiów polskich), społecznymi skutkami globalizacji i wielokulturowości, dialogiem międzykulturowym, kulturowymi aspektami polityki czy ekonomii oraz innymi ważnymi i palącymi problemami współczesności spowodowały, że w opublikowanym przez *The Independent* kilka lat temu rankingu zawodów przyszłości „antropolog” znalazł się na drugim miejscu!

W sprawie pominięcia etnologii i antropologii wśród dyscyplin naukowych mieliśmy możliwość wypowiedzieć się niedawno podpisując list skierowany do Pana Ministra przez prof. Michała Buchowskiego, dyrektora Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu, Instytutu notabene obchodzącego w przyszłym roku setną rocznicę założenia i z tej okazji mającego gościć kongres największej organizacji skupiającej etnologów i antropologów, czyli wspomnianego już IUAES. Organizacji, w których nazwach wybrzmiewa etnologia i antropologia, jest na świecie bardzo dużo, natomiast nie jest nam znana żadna, która skupiałaby antropologów i etnologów pod szyldem „nauki o kulturze i religii” – takie ukrycie badaczy w naszym kraju będzie skutkowało **deprecjacją środowiska i jego badań** zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. Co więcej, **utrudni lub uniemożliwi współpracę** przy projektach i w konsorcjach międzynarodowych, mobilność międzynarodową uczonych i studentów, a program Erasmus+ czy programy postdoc oraz **umowy międzynarodowe** będą przy takiej konfiguracji dyscyplin **zwyczajnie niemożliwe do realizacji** z powodu **niekompatybilności dyscyplin**. Uczni wykazujący się **niekompatybilnymi stopniami naukowymi** z zakresu nieistniejącej w międzynarodowych wykazach dyscypliny będą z góry wykluczeni. Udział studentów i doktorantów takiej dyscypliny w międzynarodowych programach również będzie niemożliwy, co spowoduje, że **studia** z tego zakresu będą **ostatecznie skrajnie nieatrakcyjne**. Niemożliwe też będzie prowadzenie międzynarodowej szkoły doktorskiej, choć taka perspektywa w ramach antropologii jest bardzo realna. Problematiczna też pozostaje kwestia przyporządkowania światowych i krajowych czasopism antropologicznych wobec konieczności zdeklarowania dyscypliny niekompatybilnej z zakresem większości z nich.

W naszej opinii najlepszym rozwiązaniem dla zachowania autonomii i tradycji naszej dyscypliny byłby powrót do wyjściowej idei Ministerstwa oparcia obecnej klasyfikacji na systematyce nauk OECD, czyli przywrócenia i włączenia dyscypliny „Antropologia, Etnologia” lub „Nauki antropologiczne”, w dziedzinę „Nauk Społecznych”. Rada Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej postuluje, aby nasze stanowisko, które jest zbiczne ze zdaniem całego środowiska naukowego reprezentującego naszą dyscyplinę, zostało tym razem uwzględnione.

Z poważaniem

Dr hab. Marcin Brocki
Dyrektor
Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej
Uniwersytet Jagielloński

Dyrektor
Instytutu Etnologii
i Antropologii Kulturowej UJ

dr hab. Marcin Brocki

ul. Gołębia 9

PL 31-007 Kraków

tel. +48 12 663 15 32

fax +48 12 663 15 31

etnologia@uj.edu.pl

www.etnologia.uj.edu.pl

Szanowny Pan
Piotr Müller
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Warszawa

Kraków-Poznań-Warszawa-Wrocław, 15.08.2018

Szanowny Panie Ministrze,

W ramach konsultacji społecznych, do których Państwo zachęcają piszemy w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącego dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych. Przedmiotem naszego postulatu jest nieadekwatna klasyfikacja dyscypliny „etnologia” oraz pominięcie w wykazie antropologii, które to dyscypliny występują wspólnie w wykazie OECD w kategorii nauk społecznych.

Jesteśmy reprezentantami środowiska akademickiego, zwłaszcza jego średniego i młodszego pokolenia, które stanowi o najbliższej przyszłości tej gałęzi wiedzy. Większość z nas zrzeszona jest w Europejskim Stowarzyszeniu Antropologów Społecznych (European Association of Social Anthropologists), co już samo w sobie jest faktem znamionym. Właśnie jako etnologzy i antropologzy społeczno-kulturowi z rozczarowaniem przyjęliśmy przedstawiony do konsultacji projekt.

Po pierwsze, w proponowanej klasyfikacji nasza dyscyplina po prostu zniknęła i została włączona w szeroką i nieadekwatną kategorię nauk o kulturze i sztuce. Tymczasem etnologia i antropologia społeczno-kulturowa opiera się na holistycznej definicji kultury jako sfery regulującej życie społeczne i w takim kontekście jest uprawiana na ziemiach polskich od końca XIX w. Jej pierwsi badacze koncentrowali się na życiu społecznym warstw ludowych w Polsce i Europie oraz prowadzili badania na innych kontynentach. Po odzyskaniu niepodległości utworzono szereg nowych katedr, których kadra rozwijała empiryczne badania społeczne w Polsce i poza nią. Z tej tradycji wywodzi się ojciec-założyciel nowoczesnej światowej antropologii społecznej – Bronisław Malinowski. Pominięcie dyscypliny w klasyfikacji nauk w kraju, z którego wywodzi się główny twórca jej współczesnych kierunków rozwoju byłoby paradoksem i zaprzeczaniem szczególnego dziedzictwa.

Po drugie, apelujemy o przywrócenie naszej dyscyplinie miejsca przewidzianego w klasyfikacji OECD, na której opiera się rozporządzenie, czyli do dziedziny nauk społecznych. Przemawia za tym kilka racjonalnych i oczywistych argumentów.

(a) Na całym świecie etnologia i antropologia społeczno-kulturowa uznawana jest za naukę społeczną. Proponowane zaszerogowanie tworzy w Polsce niezrozumiały wyjątek, który w wielu kontekstach wyklucza tę dyscyplinę z obiegu nie tylko światowego, ale nawet regionalnego. Jej umiejscowienie jako subdyscypliny nauk o kulturze i sztuce nie oddaje charakteru prowadzonych przez nas badań. Od przynajmniej trzech dekad są to głównie problemy etniczności, tożsamości i migracji, rasy i rasizmu, kolonializmu i postkolonializmu, transformacji ustrojowych, społecznych, urbanizacji i industrializacji, a także kulturowych aspektów zdrowia i choroby. Nastąpił też powrót do tradycyjnych zainteresowań antropologii

dotyczących rodziny i pokrewieństwa, polityki i religii, struktury i mobilności społecznej. Oparte są one na empirii, na specyficznych metodach badań terenowych polegających na kontakcie z lokalnymi społecznościami oparte na specyficznych metodach empirycznych, o charakterze zupełnie odmiennym do tych, które są stosowane w refleksyjnych przecież naukach o kulturze i sztuce.

(b) Międzynarodowe czasopisma i wydawnictwa antropologiczne, w których publikuje zdecydowana większość polskich etnologów i antropologów społeczno kulturowych, postrzegane są i umieszczane w rubryce nauk społecznych.(c) Nasi partnerzy wymiany międzynarodowej – w szczególności w programie Erasmus – zachodnioeuropejskie instytuty antropologii i/lub etnologii, reprezentują nauki społeczne.(d) Wielu absolwentów naszego kierunku znajduje dziś zatrudnienie przede wszystkim w pracowniach badań społecznych, w organizacjach pomagających ludziom wykluczonym i zmarginalizowanym, w administracji zajmującej się opieką społeczną; krótko mówiąc, w sektorze związanym z działaniami społecznymi. Przyznawanie im dyplomów z zakresu nauk o kulturze i sztuce zamknie przed nimi znaczną część rynku pracy.

(d) Połączenie etnologii i antropologii społeczno-kulturowej z historią i kulturą materialną wsi jest niechlubnym biurokratycznym dziedzictwem okresu stalinizmu, które ciąży na naszej dyscyplinie do dziś. Chcemy zerwać z tym ograniczeniem, które relegowało dyscyplinę do nauki pomocniczej historii specjalizującej się w zbieraniu informacji na tematy takie, jak używanie narzędzi rolniczych, lokalne rękodzieło, folklor czy legendy. W zdefiniowany wówczas sposób kolekcjonerski sposób antropolodzy i etnologów nie robią od kilku dziesięcioleci! Podejmują tę tematykę w kontekście nowoczesnie rozumianej tożsamości regionalnej lub konstruowania lokalnego dziedzictwa kulturowego.

(e) Na koniec, choć mamy nadzieję, że nie jest to najmniej ważny argument – jako pracujący w dyscyplinie etnologia i antropologia społeczno-kulturowa czujemy się specjalistami w dziedzinie nauk społecznych.

W związku z tym i w świetle powyższych argumentów usilnie postulujemy i prosimy o (1) poszerzenie nazwy dyscypliny, tak by brzmiała „etnologia i antropologia społeczno-kulturowa”, (2) umieszczenie jej w tym brzmieniu w dziedzinie nauk społecznych.

Prof. dr hab. Michał Buchowski, dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej (IEiAK) UAM w Poznaniu, prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego

dr hab. Monika Baer, Katedra EiAK UW

dr Kamila Baraniecka-Olszewska, Instytut Archeologii i Etnologii PAN

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, IEiAK UW

dr Natalia Bloch, IEiAK UW i UAM

dr Zofia Boni, IEiAK UAM

dr hab. Marcin Brocki, dyrektor IEiAK UJ

dr hab. Wojciech Dohnal, IEiAK UAM, wicedyrektor Instytutu

dr hab. Anna Engelking, Instytut Sławiastyki PAN

dr Piotr Fabiś, IEiAK UAM

dr Mariusz Filip, IEiAK UAM, wicedyrektor Instytutu

dr hab. Agnieszka Halemba, IEiAK UW

dr Agata Hummel, IEiAK UAM i UW

dr Łukasz Kaczmarek, IEiAK UAM
dr hab. Agnieszka Kościńska, IEiAK UW
dr hab. Waldemar Kuligowski, prof. UAM, IEiAK
dr Amanda Krzyworzeka, IEiAK UW
dr Beata Kowalczyk, IS UW, IDHES Paris-Sorbonne
dr Małgorzata Kowalska, IEiAK UAM
dr Mateusz Laszczkowski, IEiAK UW
dr hab. Grażyna Kubica, Instytut Socjologii UJ
dr Aleksandra Lis, IEiAK UAM
dr Jan Lorenz, IEiAK UAM
dr hab. Marcin Lubaś, Instytut Socjologii UJ
dr Izabella Main, IEiAK UAM
dr hab. Anna Niedźwiedz, IEiAK UJ
dr Agnieszka Pasięka, Uniwersytet Wiedeński
dr Helena Patzer, Czeska Akademia Nauk
dr Marek Pawlak, IEiAK UJ
dr hab. Danuta Penkala-Gawęcka, prof. UAM, IEiAK
dr hab. Kacper Pobłocki, IEiAK UAM
dr hab. Adam Pomieciński, prof. UAM, IEiAK
dr hab. Magdalena Radkowska-Walkowicz, IEiAK UW
dr Małgorzata Rajtar, Instytut Filozofii i Socjologii PAN
dr hab. Sławomir Sikora, IEiAK UW
dr Zbigniew Szmyt, IEiAK UAM
dr Katarzyna Waszczyńska, IEiAK UW

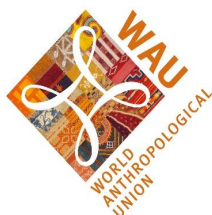
IUAES

November 10, 2018

Dr Jarosław Gowin
Minister of Science and Higher Education
ul. Hoża 20
00-528 Warszawa

Dear Mr. Deputy Prime Minister,

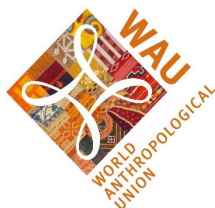
As Co-Chairs of the World Anthropological Union (WAU), the world-wide organization of anthropologists and ethnologists as well as anthropological and ethnological associations, we are writing this letter to express our serious concern about the discipline of anthropology/ethnology in your country and to give strong support for our Polish fellow anthropologists and ethnologists who are requesting to recover “anthropology/ethnology” on the list of officially recognized disciplines in Poland. The reasons for this request are given in a series of letters and protests written jointly by the Committee of Ethnological Sciences (KNE) and the Polish Ethnological Society (PTL), which are supported by Departments of Ethnology and Cultural Anthropology in your country, as well as in the letters issued by Departments of Ethnology and Cultural Anthropology at Adam Mickiewicz University in Poznan and at Jagiellonian University in Cracow. The rationale provided in these letters for maintaining anthropology/ethnology as a distinct discipline is very sound, rational and substantial.

Derived from the Greek *anthropos*, anthropology is dedicated to the study of humanity in all its facets and it was already established as an academic discipline in the 19th century. It was Bronisław Malinowski, born in Cracow and widely recognized as the founder of modern anthropology, who developed the method that shaped the discipline globally and provided uncontested legitimacy in academic and scientific knowledge. The discipline is now internationally recognized and practiced, notably by the OECD countries, and departments of anthropology feature in all major universities across the world. We see no legitimate reason for excluding anthropology/ethnology from Poland’s recognized academic disciplines.

Our Polish colleagues are very active and valued members of the pivotal international organizations, such as the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES), European Association of Social Anthropologists (EASA), the World Council of Anthropological Associations (WCAA) as well as the Société

<https://waunet.org>

IUAES

Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF). Among many others, we highlight Michal Buchowski who acted as the President of EASA between 2009 and 2011 and the Chair of the WCAA between 2012 and 2014; Hana Cervinkova who served as the Deputy President of EASA in the years 2013-2016; and Ewa Klekos who is currently a member of the SIEF board. We fear that veiling the discipline of anthropology/ethnology behind the label of "Studies of Culture and Religion," a classification which is not used anywhere else in the world, will make the discipline unidentifiable and will hinder not only the appreciation of the work of Polish anthropologists and ethnologists but also the active international collaboration. In practice, the change of the label may require the revision of many agreements governing international academic cooperation, leading to the isolation and segregation of the vibrant Polish scientific community that had recovered after years of suppression.

We thereby ask you to recognize "anthropology/ethnology" in the classification of domains (*dziedziny*) and disciplines (*dyscypliny*). We sincerely hope that our appeal will be heard.

Sincerely,

Junji Koizumi
President of IUAES
Professor Emeritus,
Osaka University
Auditor, the National Institutes for
the Humanities (NIHU), Japan

Carmen Silvia de Moraes Rial
Chair of WCAA
Professora Titular,
Dep. Antropologia
Universidade Federal
de Santa Catarina, Brasil

November 28, 2018

Dr Jarosław Gowin
Minister of Science and Higher Education
ul. Hoża 20 00-528
Warszawa, Poland

SUBJECT: Restore “Anthropology / Ethnology” to the Classification of Domains and Disciplines

Honorable Mr. Deputy Prime Minister,

We are writing to add the voices of our 10,000 Association members in support of our Polish colleagues who ask that your government restore the designation of “anthropology / ethnology” as distinct and not hidden behind the more general category of “Cultural and Religious Studies.” We understand that “anthropology / ethnology” was consolidated into this more general category for administrative purposes. While we are sympathetic to the need for administrative efficiency, we share our Polish colleagues’ belief that this administrative consolidation makes the field invisible to the public, and, in the long run, its importance will be deeply discounted, if not dismissed altogether.

That is unfortunate, especially at this historical moment, as anthropology is the one discipline of scholarly pursuit dedicated to making the world safe for cultural differences. Anthropology is essential in our globally connected world. An anthropologist runs the World Bank, and the United Nations Framework for Climate Change. The Prince of Wales – next in line to become the King of England – is an anthropologist, as is the democratically elected president of Afghanistan. President Obama’s mother was an anthropologist, and his upbringing contributed significantly to his intercultural sensibility. And the former Prime Minister of Poland, Ms. Beata Szydło, is formally trained in ethnology. In addition to its global profile, anthropology promotes the understanding of our common ideals, enduring civic values, and shared cultural heritage.

Our Polish colleagues have outlined a persuasive argument in favor of enhancing the visibility of the fields of “anthropology / ethnology,” through a series of letters prepared jointly by the Committee of Ethnological Sciences (KNE) and the Polish Ethnological Society (PTL), which are supported by Departments of Ethnology and Cultural Anthropology in your country, as well as in the letters issued by Departments of Ethnology and Cultural Anthropology at Adam Mickiewicz University in Poznan and at Jagiellonian University in Cracow.

As others have noted, Polish anthropologist Bronisław Malinowski, born in Cracow and widely recognized as the founder of modern anthropology, is often credited with developing the method that shaped the discipline globally and provided uncontested legitimacy in academic and scientific knowledge. The discipline has been internationally recognized and practiced for more than a century, notably by the OECD countries. Anthropology departments are prominent in all major universities across the world.

Our Polish colleagues are very active and valued members of the pivotal international organizations, including our Association, as well as the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES), European Association of Social Anthropologists (EASA), the World Council of Anthropological Associations (WCAA) and the Société Internationale d’Ethnologie et de Folklore (SIEF).

Listy protestacyjne z Polski i zagranicy przeciwko likwidacji...

Minister Jaroslaw Gowin
November 26, 2018 (Page 2 of 2)

Among many prominent international collaborators, we highlight Prof. Michal Buchowski, who served as the President of EASA between 2009 and 2011 and the Chair of the WCAA between 2012 and 2014; Prof. Hana Cervinkova, who served as the Deputy President of EASA in the years 2013-2016; and Prof. Ewa Klekot, who is currently a member of the SIEF board.

The "Studies of Culture and Religion" classification is not used anywhere else in the world. Polish anthropologists and ethnologists will be more difficult to locate for the purposes of international collaboration, and may further lead to the isolation and segregation of the vibrant Polish scientific community that had recovered after years of suppression. We respectfully ask you to recognize "anthropology / ethnology" in the classification of domains (*dziedziny*) and disciplines (*dyscypliny*).

We sincerely hope that our appeal will be heard.

Sincerely,

Edward Liebow, Executive Director

Alex W. Barker, President

CC: sekretariat.MNP@mnisw.gov.pl
sekretariat.mpd@nauk.gov.pl
sekretariat.bm@nauka.gov.pl
Michal Buchowski

Listy protestacyjne z Polski i zagranicy przeciwko likwidacji...

Minister Jaroslaw Gowin
November 26, 2018 (Page 2 of 2)

Among many prominent international collaborators, we highlight Prof. Michal Buchowski, who served as the President of EASA between 2009 and 2011 and the Chair of the WCAA between 2012 and 2014; Prof. Hana Cervinkova, who served as the Deputy President of EASA in the years 2013-2016; and Prof. Ewa Klekot, who is currently a member of the SIEF board.

The "Studies of Culture and Religion" classification is not used anywhere else in the world. Polish anthropologists and ethnologists will be more difficult to locate for the purposes of international collaboration, and may further lead to the isolation and segregation of the vibrant Polish scientific community that had recovered after years of suppression. We respectfully ask you to recognize "anthropology / ethnology" in the classification of domains (*dziedziny*) and disciplines (*dyscypliny*).

We sincerely hope that our appeal will be heard.

Sincerely,

Edward Liebow, Executive Director

Alex W. Barker, President

CC: sekretariat.MNP@mnisw.gov.pl
sekretariat.mpd@nauk.gov.pl
sekretariat.bm@nauka.gov.pl
Michal Buchowski

International Society for Ethnology and Folklore
Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore
Internationale Gesellschaft f r Ethnologie und Folklore

www.siefhome.org
sief@meertens.knaw.nl

www.facebook.com/SIEFinfo

Secretariat SIEF
Meertens Institute
P.O. Box 10855
1001 EW Amsterdam
The Netherlands

Dr Jaros aw Gowin
Minister of Science and Higher Education
ul. Ho a 20
00-528 Warszawa
Poland

26-11-2018

Dear Mr. Deputy Prime Minister,

SIEF (Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore/International Society of Ethnology and Folklore) wants to express its deepest concern about the situation of the discipline of ethnology in Poland. We are an international organization that has been facilitating and stimulating cooperation among scholars working within European Ethnology, Folklore Studies, Cultural Anthropology and adjoining fields for over half of a century. Also, we are an expert non-governmental organization accredited with the UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

Polish ethnologists and anthropologists have always played a significant role in our activities. We feel prompted to protest, having learned that, according to the new lists of academic disciplines issued by the Polish Ministry of Science and Higher Education, ethnology has been officially denied the status of academic discipline.

The discipline of ethnology has been an important part of European academic heritage, present in scientific research and university curricula for almost two centuries, both under its Continental name of ethnology, as well as under the name of cultural/social anthropology, used more often in the Anglo-Saxon academic tradition. From its early beginnings, Polish scholars have been contributing to the development of the discipline, with one of the founding fathers of its research methodology being a Pole, Bronis aw Malinowski. Ethnology is an academic discipline fully recognized by OECD classification. It is internationally acknowledged as crucial in researching questions of the highest importance for contemporary and future societies in Europe and worldwide, such as identity, heritage, migration, sustainable cultural development on local levels, etc.

Therefore, we strongly appeal to reconsider your decision and to include ethnology in the official list of academic disciplines binding for scholars working in Polish academic institutions. Excluding the discipline and labelling it as 'Studies of Culture and Religion' would make the discipline unidentifiable and would hinder the appreciation of the work of Polish ethnologists and active international collaboration, also related to the Erasmus programme, which might lead to the isolation of the Polish scientific community.

We hope that our appeal will be heard and that ethnology again will be recognized as an academic discipline.

Sincerely,

Dr. Nevena Škrbić Alempijević
President of SIEF

Department of Ethnology and
Cultural Anthropology,
University of Zagreb
Zagreb, Croatia

Dr. Sophie Elpers
Executive Vice President SIEF

Meertens Institute,
Royal Netherlands Academy of
Arts and Sciences
Amsterdam, The Netherlands

SIAC

Società Italiana di Antropologia Culturale

IL PRESIDENTE

Dr Jarosław Gowin
Minister of Science and
Higher Education
ul. Hoża 20 00-528
Warszawa Poland

30-11-2018

Dear Mr. Deputy Prime Minister,

The Italian Society of Cultural Anthropology - SIAC, is following with the deepest concern the reform of disciplinary scheme that Polish Government has promulgated for the entire University and Academic field. According to the draft of academic disciplines produced by the Ministry of Science and Higher Education Social, worldly known and accredited disciplines, such as those that are convergent into the global definition of Cultural Anthropology (Ethnology, Folklore, Social or Political Anthropology), have been so far hidden and misrepresented into a new and incoherent category of "Studies of Culture and Religion".

The proposed reshuffle sounds unacceptable for many theoretical, historical and even administrative reasons. Under the theoretical point of view, the Cultural studies area came to the fore, on the international scene, as an addition to the social disciplines, in a mutual dialogical relationship that can't be evoked to explain or justify the suppression of the anthropological area; historically, our disciplines have been playing a crucial role in the creation of every single European nation, their engagement with totalitarian political regimes has been thoroughly criticized and are nowadays carrying out an important role in the critical analysis of our contemporary societies and cultural dynamics. Lastly, the presence of Poland within plenty of scientific and academic networks would be jeopardized by the lack of reciprocity in the academic recognition of university courses, research areas, doctoral programs, that the impending reform will inevitably produce.

SIAC

Società Italiana di Antropologia Culturale

IL PRESIDENTE

The Italian Society of Cultural Anthropology restates the conviction that academic fields governance shall respect the autonomy of knowledge and sciences; that the international, free and open confrontation is by itself producing newer paradigms and theoretical advancing moves; that scientific community is not restricted to any national boundaries so that any event in the higher education or science governance is concerning the international relationship and global collaborative networks and that any governmental restriction to the free expression of scientific research is to be rejected: erasing the disciplinary name and label of anthropological field would be a flagrant example of unjustified imposition.

For all these reasons, the Italian Society of Cultural Anthropology adds its voice to the many other, from the Polish as well as from the International scientific societies, undersigns the claim to the withdrawal of the reform as it has been presented, and hopes that Polish Authorities will be receptive and restore the Anthropological disciplinary area in the list of Academic or University disciplines: the respect of Science and University freedom is amongst the basic principles of democracy, on which all the European peoples have rely.

Prof. Ferdinando F. Mirizzi
President of SIAC

COMITE NATIONAL DE LA
RECHERCHE SCIENTIFIQUE

3 rue Michel-Ange
75794 Paris cedex 16

Section 38

Anthropologie et étude comparative
des sociétés contemporaines

November 20, 2018

Dr Jarosław Gowin
Minister of Science and Higher Education
ul. Hoża 20
00-528 Warszawa

Dear Mr. Minister,

Section 38 (Social Anthropology and Comparative Study of Contemporary Societies) of the National Committee at the CNRS (National Center for Scientific Research), in France, expresses its deep concern following the decree passed by the Polish Ministry of Science and Higher Education on September 20, 2018, which effectively removes anthropology and ethnology from the list of recognized scientific disciplines and fields of study. Anthropology and ethnology will disappear under the new label, "Sciences of Culture and Religion", which has no equivalent anywhere else in the world.

A renowned Pole, Bronislaw Malinowski, was one of the founding fathers of modern anthropology. He founded ethnography, a method which durably anchored anthropology and ethnology in the empirical sciences. This method is now shared by anthropologists and ethnologists from all over the world, and more largely by other disciplines within the social sciences and humanities. Anthropology and ethnology constitute a firmly established discipline within the social sciences and humanities dedicated to the study of human societies. In a context where governments promote a society of knowledge, in a world whose diversity is a precondition for development as much as it is a challenge to be met, this discipline cannot disappear without entailing serious consequences.

The first consequence will be to deprive our Polish anthropologist colleagues of the recognition of their country without which they cannot develop strong scientific collaborations at an international level. Yet Polish teachers and researchers play an active role in international associations, such as the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES), the European Association of Social Anthropologists (EASA), the World Council of Anthropological Associations (WCAA), and the International Society for Ethnology and Folklore (SIEF). The second consequence will be to prevent academics from other countries from identifying the colleagues in Poland with whom to develop teaching, research and co-supervision activities.

COMITE NATIONAL DE LA
RECHERCHE SCIENTIFIQUE

Section 38

Anthropologie et étude comparative
des sociétés contemporaines

We fear that the explicit deletion of ethnology and anthropology from the classification of scientific disciplines in Poland will have an impact on the functioning of international calls for proposals, such as those launched by the European Research Council, whose high quality is guaranteed by the possibility of using the best experts from all countries, including Poland. The "Sciences of Culture and Religion" label will neither meet the needs in terms of intellectual and scientific teaching, nor support international collaborations essential to bring about the society of knowledge that European countries encourage.

Section 38 (Social Anthropology and Comparative Study of Contemporary Societies) of the National Committee at the National Center for Scientific Research brings together renowned academics in anthropology. Aware of the history and the importance of this discipline in Europe and beyond, its members invite the Polish Ministry of Science and Higher Education to restore anthropology as an autonomous discipline in the classification of sciences in Poland. We hope this request will be heard.

Sincerely,

On behalf of the members of Section 38,

La Présidente de la section

Nathalie Luca

copy to:

- Mme Frédérique VIDAL, Ministre de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de l'Innovation
- M. Jean-Michel BLANQUER, Ministre de l'Éducation nationale et de la jeunesse
- M. Antoine PETIT, président-directeur général du CNRS
- M. François-Joseph RUGGIU, directeur scientifique de l'Institut national des sciences humaines et sociales
- M. Christophe PROCHASSON, président de l'Ecole des hautes études en sciences sociales
- M. Jean-Michel VERDIER, président de l'Ecole pratique des hautes études
- M. Dejan DIMITRIJEVIC, président de la section 20 du Conseil national des universités
- M. Junji KOIZUMI, president of IUAES

COMITE NATIONAL DE LA
RECHERCHE SCIENTIFIQUE

Section 38

Anthropologie et étude comparative
des sociétés contemporaines

- Mme Carmen Silvia DE MOARES RIAL, présidente du WCAA
- M. Jan SZMIDT, president of KRASP (Conférence of Rectors of Academic Schools in Poland)
- Prof. Marcin PAŁYS, Rektor Uniwersytetu Warszawskiego
- Prof. Wojciech NOWAK, Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Prof. Andrzej LESICKI, Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Prof. Adam JEZERSKI, Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego